

کورد و هه‌لپه‌رکی !

ج. سۆران

soran909@hotmail.com

هه‌لپه‌رکی چه‌شنه سه‌مايه‌که، که له نۆو زوربه‌ی گهلانی جيهاندا هه‌يه. کوردیش وهک گه‌لیکی ره‌سه‌ن و میژوی، چه‌شنه هه‌لپه‌رکی چۆر به‌جۆری خۆی هه‌يه، که بۆ وینه هیندیك لهو هه‌لپه‌رکیانه، ئەمانه‌ن: چۆپی، رۆینه، داغه، شیخانی، سی پیتی و ... به‌لام شتیك كه له سالانی رابووډو دا، به ژيانه‌وهی هه‌ستی نه‌ته‌وايه‌تی كورد، سه‌رنجی خه‌لكی جیهانی بۆ لای خۆی راکیشاوه، چه‌شن و ره‌وتی هه‌لپه‌رکی كوردی نیه، به‌لكه ئەمه‌يه، که بۆچی كورده كان له بچووكترين كات و جیگه، بۆ هه‌لپه‌رکی كه‌لك وهرده‌گرن.

ره‌نگه زوربه‌ی ئەو خۆشه‌وێستانه‌ی، که ئەم وتاره ده‌خویننه‌وه، پرسیاوی سه‌ره‌وه‌یان له خۆیان کردیئ که ” کورد بۆچی هینده له‌گه‌ل هه‌لپه‌ریندا، نیوانی خۆشه‌؟ ” به‌لام منیش بۆ ئەه‌ی که به‌لگه‌یه‌کی زۆر زیندووتان لهو هه‌سته پئ بناستیم، شتیكتان بۆ ده‌گێرمه‌وه : کاتیک له ساله‌کانی 1970 دا له‌ندن بووم. به پیتی بانگه‌یشتنی به‌شی كوردی زانکۆی پاریس (ریزدار خاتو ژویس بلاو) و کاک دوکتور که‌ندال، له له‌نده‌وه چووم بۆ پاریس، تا سه‌بارهت به په‌رتووی کتیبناسی كوردی، که تازه نووسیبووم و مه‌به‌سه‌نگه‌لی دیکه، له زانکۆی پاریس بۆ خۆیندکارانی به‌شی كوردی قسه‌به‌که‌م. سه‌ره‌تای مانگی به‌فرانبار بو، به ئۆتۆبووس، له له‌نده‌وه چووم بۆ پاریس و به هووڤیرکرافت له به‌رگه‌ی دۆڤیری DOVER ینگلیسه‌وه له زه‌ریای مانش په‌رینه‌وه و له به‌رگه‌ی کالی Kally فه‌رانسه‌ دابه‌زین.

له نیوان به‌رگه‌ی کالی و شاری پاریسدا، ئۆتۆبووسه‌که له چیشته‌خانه‌یه‌ک رایگرت، تا نه‌هار بخۆین. ته‌ماشام کرد، له سه‌ر چیمه‌نی به‌رده‌م چیشته‌خانه‌که، قه‌ره‌بالغیک هه‌يه، که سه‌رنجی منی بۆ لای خۆی راکیشا. کاتیک لێیان چوومه پێشه‌وه، دیم گشتیان کورن و به گور خه‌ریکی هه‌لپه‌رین. دو که‌س گۆرانیان ده‌وت و بۆ یه‌کیان ده‌سه‌نده‌وه و ئەوانی دیکه‌ش، چ ئافه‌رت چ پیاو هه‌لده‌په‌رین، کابرای سه‌رچۆپیش زۆر عه‌جایه‌ب له کۆلی ده‌دا و به ده‌سه‌ریه‌کی هاوریشم، ریه‌ری کۆری شاییه‌ که‌ی به ئەسنۆوه بو. له یه‌کیانم پرسی برا ئەم شاییه به‌ بۆنه‌ی چیه‌وه‌يه، کابرا وه‌لامیک زۆر ته‌واوی داوه و وتی ” به‌ بۆنه‌ی ئەوه‌وه که کوردین ”. ده‌بی ئەمه‌ش بلیم، که هه‌ر کام له‌وانه، خه‌لكی پارچه‌یه‌ک له پینج به‌شه‌که‌ی کوردستانی گه‌وره بوون، به‌لام وه‌ک من ریه‌گیان که‌وتبووه ئەوئ و له‌وئ خه‌ربوونه‌وه. ئیستا که ئەو باسه‌ی سه‌ره‌وم پێشکه‌ش کرد، ده‌مه‌وئ وه‌ک ئەندامیک هه‌ره بچووک، له کۆمه‌لی مه‌زنی کورده‌واری، بلیم بۆچی كورد و نیوانی له‌گه‌ل هه‌لپه‌رکییدا خۆشه و له کورترین کات و جیگه، بۆ هه‌لپه‌رکی كه‌لك وهرده‌گرت:

- 1- چون زوربه‌ی کات له ژبانی کۆمه‌لایه‌تی و رامیاوی خوی نارازی بوه، ده‌یه‌وئ به هه‌لپه‌رکی چه‌شنیک برۆتیسستی بیده‌نگ و پر بزاف نیشان بدا، به‌وسکوته‌وه داخی دلای خۆی برۆین و به‌لگه‌ش نه‌داته ده‌ستی زۆرداران - له رساتیدا چه‌شنیک خۆپیشاندانی بیده‌نگه.
- 2- له باری ژینیتیک و ناوچه‌یه‌وه، گه‌لیکی ره‌سه‌ن و ره‌به‌نه - وه‌ک زه‌ویه‌کی بووره‌ی نه‌کیتر اوایه، که پر له هیز، وزه و ئینیرژی و ده‌یه‌وئ به چه‌شنیک ئەم هیزه قه‌تیسکراوه، ده‌ربیرئ (خالی بکا) و له‌شی خۆشی به‌مه، به هیزتر ده‌کا.
- 3- چون گه‌لیکی هه‌ستیا، ئەوین و خۆشه‌وێستی به شیک سهره‌کی له ژبانییه‌تی و بۆ ده‌ربیرنی ئەوینی شارده‌وه‌ی نیو دلای، ئەم کاره ده‌کا.

4- چون به پیچه‌وانه‌ی هیندیك له گهلانی دیکه دژی په‌ژاره و گریانه و لاگری خۆشبه. به‌لگه‌ی زیندوی ئەم وته‌یه هه‌لپه‌رینی شیوه‌نه، که پیتی ده‌لین چه‌ممه‌ر چۆپی - یانی كورد بۆ ده‌ربیرنی شیوه‌نیش، هه‌ر له هه‌لپه‌رکی كه‌لكی وهرگرتوه، که چه‌ممه‌رچۆپی ناوچه‌ی مه‌لیکشاھی، له ئیلام، یه‌کیك لهو نموونه پرمانایانه‌یه.

سه‌بارهت به‌وه‌ش، که بۆچی کۆری هه‌لپه‌رکی كوردی، به پیچه‌وانه‌ی گه‌رانی کاتژمیر ده‌گه‌رئ، پیموایه چون هه‌میشه کات دژی كورد چه‌رخاوه، کوردیش ده‌یه‌وئ به گه‌ران به پیچه‌وانی چه‌رخ کاتژمیر، تۆله له کات و زه‌مان بکاته‌وه.

ئایا جیگه‌ی کولۆ به‌رد نیه !!!

دیاره ره‌نگه بۆچوونی زۆر جوانی دیکه‌ش له‌م به‌ستینه‌دا بئ، که من بیرم پێیان رانه‌گه‌یوه یا ره‌نگه هیندیك له خۆشه‌وێستان له‌سه‌ر راستکرده‌وه‌ی ئەم بۆچوونانه تیبینیان بئ، که جیی خۆیه‌تی بیر و رای خۆیان ده‌ربیرن، چون ئیستا ئەم مه‌به‌سته بوته بنیشتی سه‌ر زاران و روونکرده‌وه‌ی پئوسته‌؟؟؟

تیبینی کوردستان نیت:

ئهم نووسینه بیر و بۆ چونی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی، کوردستان نیت له ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌رپرسیار نییه.